НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет оперативно-рятувальних сил
(назва факультету/підрозділу)

Кафедра **інженерної та аварійно-рятувальної техніки**
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Національного університету
цивільного захисту України

_____ Володимир САДКОВИЙ
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

"_____" _____ 20___ р.

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка»
(назва навчальної дисципліни)

циклу професійної (вибіркової) підготовки
(загальної/професійної, обов'язкової/вибіркової)

за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузь знань 26 «Цивільна безпека»
(шифр і назва)

спеціальність 261 «Пожежна безпека»
(шифр і назва)

за освітньо-професійними (освітньо-науковими) програмами «Пожежна безпека», «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи»
(назва програми)

2019 рік

Розробник(и) програми навчальної дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка»:
заступник начальника кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Виноградов С.А., к.т.н., доцент
начальник кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Калиновський А.Я., к.т.н., доцент
доцент кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Кривошей Б.І., к.т.н., доцент
старший викладач кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Назаренко С.Ю., к.т.н.
старший викладач кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Коваленко Р.І., к.т.н.
викладач кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Баркалов В.Г.

Програму навчальної дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка» рекомендовано кафедрою інженерної та аварійно-рятувальної техніки.

Протокол від «__27___» _____08_____ 2019_ року № __1__

Начальник (завідувач) кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки

_____ Андрій КАЛИНОВСЬКИЙ
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«_____» _____ 20__ року

Рекомендовано вченою радою факультету (підрозділу) оперативно-рятувальних сил

Протокол від «_____» _____ 20__ року № ____

Голова вченої ради факультету оперативно-рятувальних сил
(назва факультету, підрозділу)

_____ Олексій ОЛІЙНИКОВ
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«_____» _____ 20__ року

Схвалено вченою радою НУЦЗ України

Протокол від «_____» _____ 20__ року № ____

ВСТУП

Програма нормативної навчальної дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка» для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» розроблена відповідно до освітньо-професійних (програм «Пожежна безпека», «Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи»;

(назва програми)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасна протипожежна та аварійно-рятувальна техніка, яка призначена для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, а також процеси, що відбуваються під час експлуатації протипожежної та аварійно-рятувальної техніки.

Міждисциплінарні зв'язки. Для оволодіння дисципліною «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка» необхідні знання з таких дисциплін як: «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка», «Прикладна механіка», «Технічна механіка рідини та газу», «Протипожежне водопостачання», «Інженерна і комп'ютерна графіка». А сама «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка» є базою для вивчення таких дисциплін як «Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт», «Тактика ліквідування надзвичайних ситуацій».

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

1. Експлуатація протипожежної та аварійно-рятувальної техніки
2. Вогнегасні речовини та техніка

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка» є набуття компетентності «здатність організовувати експлуатацію аварійно-рятувальної, протипожежної, спеціальної техніки, засобів зв'язку, обладнання димовидалення та пожежно-технічного оснащення» як складової частини інтегральної компетентності «здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів моніторингу та прогнозування, запобігання виникненню пожеж та їх гасіння».

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка» є формування у майбутніх фахівців необхідного рівня знань та умінь:

- з улаштування та організації експлуатації протипожежної техніки, засобів малої механізації;
- з організації та особливостей роботи технічних підрозділів ДСНС України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- особливості експлуатації протипожежної техніки в умовах частини;
- правила техніки безпеки під час експлуатації протипожежної та аварійно-рятувальної техніки та оснащення;
- особливості роботи технічних підрозділів ДСНС України;

уміння

- оцінювати показники технічних властивостей протипожежної та аварійно-рятувальної техніки;
- аналізувати основні процеси, що відбуваються під час експлуатації протипожежної та аварійно-рятувальної техніки для розроблення заходів щодо підтримання їх у справному стані;

автономію та відповідальність:

- відповідальність за готовність протипожежної та аварійно-рятувальної техніки до дій за призначенням.

Компетентність, якою повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність організовувати експлуатацію аварійно-рятувальної, протипожежної, спеціальної техніки, засобів зв'язку, обладнання димовидалення та пожежно-технічного оснащення.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Експлуатація протипожежної та аварійно-рятувальної техніки

Основи організації експлуатації аварійно-рятувальних автомобілів в частинах
Ознайомлення з основними обліковими документами пожежних та аварійно-рятувальних автомобілів
Розрахунок витрат паливно-мастильних матеріалів та оформлення звітних документів
Технічне обслуговування та ремонт пожежних автомобілів в умовах пожежної частини
Організація та проведення щоденного технічного обслуговування.
Діагностування ПАРТ
Організація та проведення технічного обслуговування №1 та сезонного технічного обслуговування
Безпека руху пожежних та аварійно-рятувальних автомобілів
Особливості експлуатації пожежних рукавів

Модуль 2. Вогнегасні речовини та техніка

Піноутворювачі та їх випробування
Особливості виготовлення та випробування піноутворювачів
Ручний механізований аварійно-рятувальний інструмент
Особливості улаштування та використання механізованого інструменту
Подавання вогнегаснох речовин від АЦ з установкою на гідрант
Технічні підрозділи ДСНС України
Особливості організації роботи АРЗ СП та ЗТС в областях
Протипожежна техніка для роботи в специфічних умовах
Гусенична техніка на оснащенні підрозділів ОРС ЦЗ

3. Література

1. Освітньо-професійна програма вищої освіти «Пожежна безпека». Рівень освіти 1-й, ступінь «бакалавр». – Харків, НУЦЗУ.
2. Наказ ДСНС України від 27.06.2013 року № 432 «Про затвердження Настанови з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України».
3. Експлуатація пожежної та аварійно-рятувальної техніки : навч. посіб. / О.М. Ларін, О.М. Семків, М.І. Мисюра, Б.І. Кривошей . ─ Х. : НУЦЗУ, КП "Міськдрук", 2012 . ─ 312 с.
4. Пожежні машини: навч. посіб. / Ларін О.М., Баркалов В.Г., Виноградов С.А. та ін. – Х.:НУЦЗУ, К.: МПБП «Гордон», 2016. – 279 с.
5. Протипожежна та аварійно-рятувальна техніка : Курс лекцій / Уклад. С.А. Виноградов, А.Я. Калиновський, Б.І. Кривошей, Р.І. Коваленко . ─ Х. : НУЦЗУ, 2019. ─ 283 с.
6. Інженерна техніка та спеціальні машини для ліквідації надзвичайних ситуацій : Навч. посіб. / О.М. Ларін, І.М. Грицина, Н.І. Грицина та ін. ─ Х. : НУЦЗУ, 2012 . ─ 380 с.
7. Основи технічної діагностики автомобілів : Практикум / С.В. Васильєв, С.А. Виноградов, І.В. Грицук та ін. ─ Слов'янськ : Видавництво Маторіна Б.І. ; Х. : НУЦЗУ, 2013 . ─ 275 с.
8. Наказ ДСНС України № 107 від 01.04.2013 «Про затвердження Методичних рекомендацій з експлуатації та ремонту пожежних рукавів»
9. Довідник пожежного-рятувальника. – Харків, НУЦЗУ, 2017 – 114 с.
10. Пожежна та аварійно-рятувальна техніка : (Історія, сьогодення, майбутнє) / О.М. Ларін, І.М. Грицина, С.В. Васильев, Кривошей Б.І. ; Під заг. ред. О.М. Ларіна . ─ Х. : АГЗУ, 2005 . ─ 160 с.
11. Кисликов В.Ф., Лущик В.В. Будова й експлуатація автомобілів: підручник. – К.: Либідь, 2006. - 400 с.
12. ДСТУ 3931-99 Техніка пожежна. Рукава пожежні всмоктувальні та напірно-всмоктувальні. Загальні технічні вимоги й методи випробування.
13. ДСТУ 3810-98 Пожежна техніка. Рукава пожежні напірна. Загальні технічні умови.
14. Єлізаров О.В., Охріменко В.В., Кутявін А.Г., Соколов Д.Л., Удянський М.М. Механізований гідравлічний аварійно-рятувальний інструмент – Харків: УЦЗУ. - 57 с

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковою формою контролю є залік у сьомому семестрі.

Розробники програми:

_____ Станіслав ВИНОГРАДОВ

_____ Андрій КАЛИНОВСЬКИЙ

_____ Борис КРИВОШЕЙ

_____ Сергій НАЗАРЕНКО

_____ Роман КОВАЛЕНКО

_____ Володимир БАРКАЛОВ